

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja do konca tega leta 1 K za Avstro-Ogrsko, 1 marko za Nemčijo, 2 liri za Italijo in 1/2 dolarja za Ameriko.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Kaj hočemo?

Odkar je prenehal »Rodoljub«, pojavili so se na Kranjskem razni napredni listi, toda vsled svojega preozkega delokroga niso mogli priti do prave veljave. Sedaj smo srečno združili te liste in na mesto razcepljenosti stopa novi enotni »Slovenski Dom«.

»Slovenski Dom« je napreden slovenski kmetски list. S tem je začrtan jasno njegov delokrog.

»Slovenski Dom« bo stal na braniku za našo slovensko domovino, za naš slovenski materinski jezik, za vse gospodarske in narodne pravice našega naroda. Ni si zastoj izbral tega imena! Listu je procvit in blagostanje slovenskega naroda nad vse. Služiti domovini in teptanemu slovenskemu narodu, je prva in glavna naloga »Slovenskega Doma«.

Toda slovenski narod in posebej še slovenski kmetски stan na Kranjskem nima samo zunanjega sovražnika, enako močnega sovražnika ima tudi v svojih vrstah, a ta sovražnik je nazadnjaštvo, starokopitnost in brezbriznost za lastni napredek in vse tiste, ki te senčne strani spretno izrabljajo v svoje osebne in strankarske namene.

»Slovenski Dom« je napreden list, za to bo pozival in učil rojake samostojnosti, samozavesti in ponosa, toda nikdar ošabnosti. Neodvisen je slovenski kmet na svoji zemlji, neodvisen mora postati tudi v mišljenju in odločevanju. Jerobov in vsiljivih voditeljev ne rabi, pač pa iskrene sobojevnike, prijatelje. Buditi torej samozavest kmetskega ljudstva, navajati ga k samostojnosti, biti mu jasno glasilo njegovih gospodarskih in stanovskih koristi, a gojiti tudi sporazumljenje z drugimi stanovi slovenskega naroda, to je druga naloga »Slovenskega Doma«.

Človeška družba sestoji iz različnih delov in stanov, ki so drug na drugega navezani. Čim bolj se medsebojno razumejo in drug drugega podpirajo, tem bolj se vsakemu godi. Iz tega sledi, da ne sme noben stan drugega tlačiti, ako hoče, da je napredek vsestranski in blagostanje splo-

šno. Tej misli bo služil tudi »Slovenski Dom«.

Ne pozabimo pa povedati svojega stališča o veri in duhovništvu! »Slovenski Dom« je političen list, z vero se nima baviti, pač pa mora nastopiti proti vsaki zlorabi verskega čuta in obredov od strani duhovnikov v politične, strankarske in osebne sebične namene. Kdor deluje proti zlorabi vere, ta stori več za njo kakor tisti, ki jo v politične namene zlorablja. Vere in verstva torej »Slovenski Dom« ne bo nikdar napadal ali celo sramotil in komu jemal, pač pa bo nastopal najodločnejše proti vsaki zlorabi vere.

Vsakemu stanu primerno moč in veljavo, to je pravično in to je pošteno.

Stopite torej v krog vsi neodvisni, samostojno misleči rojaki! Postanite naročniki in širitelji ter dopisniki »Slovenskega Doma«! A še bolj bodite povsod širitelji — apostoli njegovega poštenega prizadevanja. Ne bojte se obrekovanja, ne zlobnih napadov, ampak navdušeno pojdemo v boj za jasnimi, poštenimi našimi cilji, in zmaga bo naša poprej kakor si mislimo sedaj!

Proti sporazumnemu poštenemu delu za kmeta!

V ponedeljek, dne 5. t. m. je bil v Ljubljani v »Mest. domu« občni zbor naše Kmetijske družbe. Ta se je pod vodstvom naprednjakov krasno razvila, koristila neizmerno veliko kranjskemu kmetijstvu ter si povrh nabrala lepo premoženje, s katerim lahko uspešno vrši svojo nalogo.

Lep razvoj družbe in posebej še njeno premoženje pa je bodlo v oči naše klerikalce, zato so ponovno skušali dobiti družbo za svoje nečedne, nekmetске, samo strankarske namene, kajti dejstva so govorila, da so napredni kmetje in njihovi prijatelji brez ozira na politično mišljenje delovali pošteno in nepristransko in da je to delovanje rodilo najlepše uspehe. Pod naprednim vodstvom je družba spolnjevala svoj vzvišen namen, služila je povzdigi vsega kranjskega kmetijstva in

pomagala celo izvenkranjskim našim slovenskim kmetom.

Naprednjaki so bili sami tako pošteni, da so dali v osrednjem vodstvu klerikalni manjšini večje zastopstvo kakor ji gre po pravici, po številu njihovih pristašev. Njim ni bilo za strankarske prepire v družbi, ampak hoteli so le mirno in vstrajno delo za naše kmetijstvo. Klerikalci pa so napredno zaupanje grdo zlorabili v svoje strankarske namene. Da se jim to ni popolnoma posrečilo, je zasluga naprednih kmetov in njihovih ljubljanskih naprednih prijateljev.

Pod vodstvom znanega strankarskega hujskača, zaradi sovraštva in častikraje ponovno obsojenega pritlikavega Lampeta, so torej pretekli ponedeljek klerikalci zopet naskočili družbo. Prihajalo je od vseh strani sumljivo veliko znanih politikujočih duhovniških hujskačev in takoj so naprednjaki vedeli, pri čem da so. Kljub vsem pripravam in vsej tihi agitaciji klerikalcev pa so imeli naprednjaki na zborovanju zanesljivo večino.

Ne bomo se za danes spuščali v podrobnosti zlobne klerikalne nakane, ne bomo opisovali, kako so duhovniki začeli pretep, ko se jim je povedalo v obraz, da so nalašč sklicali občni zbor nepostavno, proti pravilom Kmetijske družbe. Vse to si prihranimo za drugič. Danes hočemo le na podlagi »Slovenčevih« poročil dokazati, da se je šlo Lampetu, Povšetu in vsem drugim njihovim pristašem za to, da dobijo duhovniki brezpogojno nadvlado v Kmetijski družbi, šlo se je zato, da se napredne kmete kratkomalo zaduši. To kažejo jasno v »Slovencu« objavljeni sklepi.

Hinavsko poudarja »Slovenec« in poudarjajo po razbitem zborovanju v katoliški tiskarni zbrani klerikalci, da je Kmetijska družba za kmeta in da nobeden drug stan nima pravice zahtevati, da bi bil kmetu za jeroba. Vse prav lepo, toda vse brezmejno hinavsko — Povsod si prilastujejo jerobstvo ravno duhovniki nad kmetom in noben drug stan. Povsod izrabljajo duhovniki kmeta, in če se ta ali oni ne ukloni, je brezverec, je malopridnež, hinavec, pa naj bo še najpoštenjši

človek na svetu. Duhovno jerobstvo so hoteli upeljati tudi v Kmetijsko družbo, pa se jim ni posrečilo, zato pa besni kličejo: »Vun z liberalci iz vseh zastopov in vseh odborov!« Prazne besede, onemogla jeza! Duhovniki so že tako izrinili povsod vse samostojno misleče in neodvisne može, kmete, kakor druge, iz vseh zastopov in odborov, kjer so le mogli ter se na njihovo mesto vsedli sami ali pa posadili svoje nezmožne kimavce. Tako so mislili narediti tudi v Kmetijski družbi. Niso kandidirali kmetov, ampak duhovnike, vpokojene oficirje in advokate! Nasproti temu pa so naprednjaki kandidirali res kmete, ki so s svojim vzornim naprednim kmetovanjem dokazali sijajno svoje zmožnosti.

Klerikaleci so sklenili, da si pridobijo vse podružnice, češ: »samo pristopiti je treba in liberalce odriniti.« To so jasne besede, izgovorjene in sklenjene v onemogli jezi takoj po razbitem ponedeljkovem zborovanju. Kaj je klerikalcem za družbo, kaj za gospodarski napredek, kaj za dobrobit kmeta, prvo in glavno je, »odriniti liberalce.« To pa se pravi, odbiti in potlačiti vse samostojno misleče zavedne kmete, odreči sredstva vsakemu, ki se protivi duhovniškemu jerobstvu!

Hvala vam, gospodje klerikaleci, za pravočasno, neprostovoljno odkrito besedo! Veliko nas je, ki nas ne stre nobeno duhovniško nasilstvo in sveta naša naloga bo, da vzbudimo brezbrizne svoje sobrate kmete ter odpremo oči nesamostojnim kmetskimi trpinom v našem taboru. Uničenje, razdvajanje, sovraštvo in maščevalnost širite vi pod krinko krščanstva, osamosvojitve od jerobstva in združenje pod zeleno kmetsko zastavo v bratstvu in slogi širili bomo mi v »Slovenskem Domu« in konca temu boju ne bo prej, dokler ne bo kmetski stan stal spoštovan in čislán, toda neodvisen in samostojen v človeški družbi, dokler ne bo na svoji zemlji res svoj gospodar.

Politični pregled.

Avstrija.

Poslanska zbornica je dovolila vladi proračun. Vlada je želela, da bi zbornica še rešila zakon, s katerim bi ji dala pooblastilo, da sme skleniti trgovinske pogodbe s Srbijo, Romunsko, Bolgarsko in Črno goro. Temu so se uprli slovenski klerikaleci pod vodstvom dr. Šusteršiča in češki agrarci pod vodstvom Udržala ter so pričeli v državnem zboru obstrukcijo, to se pravi, vložili so toliko nujnih predlogov, o katerih mora zbornica takoj razpravljati, da je bila onemogočena vsaka razprava o gori imenovanem zakonu. Vladne stranke in vlada sama so se trudile klerikalece in češke agrarce pregovoriti, da bi odnehali od obstrukcije. Ti so

izjavili, da so pripravljeni odnehati od obstrukcije samo pod pogojem, ako državni zbor izreče baron Bienertthovi vladi nezaupnico, ker je napram Madžarom premalo varovala avstrijske koristi v Bosni. Vladne stranke so ta pogoj odklonile, vlada pa je na to odgovorila z zaključenjem državnozbornskega zasedanja. Posledice zaključenja državnega zbora so te - le :

Poslanci izgube imuniteto (t. j. sodišča ne smejo poslancev kazensko preganjati, ako v to izrečno ne dovoli državni zbor), izgube poslanske dnevnic po 20 K in razveljavijo se vse volitve v predsedstvo in razne odseke državnega zbora.

Kakšna bo usoda državnega zbora, sedaj še nihče ne ve. Klerikaleci pravijo, da bo sklican meseca septembra, drugi zatrjujejo, da bo sklican šele meseca decembra, drugi hočejo zopet vedeti, da bo državni zbor sploh razpuščen. V tem slučaju bi imeli nove državnozbornske volitve nemara že letošnjo zimo.

Naša država je doslej živela v dokaj prijateljskih razmerah s sosedno Romunsko. To prijateljstvo se je za časa spora s Srbijo nekoliko ohladilo, ker Romunski ni odobraval povsem avstrijske politike na Balkanu. Da obnovi staro prijateljsko razmerje z Romunijo, je prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand šel te dni v Sinajo obiskat romunskega kralja Karola. Sprejem s strani oblasti je bil sijajen, toda ljudstvo ga ni sprejelo posebno navdušeno. Vzrok temu so Madžari, ki na Ogrskem kruto zatirajo tamkaj živeče Romune. Ob sprejemu so nekateri hišni posestniki razobesili avstrijske zastave. Ljudstvo je te zastave snelo in jih sežgalo. Kot protest proti Avstriji prijazni politiki vlade je priredilo 300 oseb iz najuglednejših slojev izlet v Belgrad, kjer so se bratili s Srbi ter jim prisegali, da se bodo do zadnji kaplje krvi borili s Srbi proti skupnemu sovražniku Avstriji.

Hrvatska.

Stališče bana barona Raucha, ki skuša z najkrutejšimi nasilstvi hrvatski narod ustrahovati, da bi uklonil svoj tilnik pod madžarski jarem, je baje silno omajano. Listi poročajo iz Pešte, da bo v kratkem prisiljen odstopiti. Če se to zgodi, bo gotovo ustavljen tudi veliki proces proti 53 Srbom, ki jih je baron Rauch dal obtožiti hudolstva veleizdaje. To bi se moralo že zdavnaj zgoditi, saj je obravnava sama dognala, da niso ničesar drugega zakrivali kakor to, da so se imenovali Srbe, širili narodno zavest in se borili za pravice svojega jezika. A to še vendar ni nobeno hudodelstvo, najmanj pa tako, da bi se človeka predlagalo na vislice. Do sedaj so v tem procesu zaslišali 250 prič, ki jih je predlagalo državno pravdnštvo. Sedaj zaslišujejo glavno pričó nekega Nastića, o katerem je dokazano, da je

plačan volun poizvedovalnega oddelka ministrstva zunanjih del. Da tak »poštenjak« ne bo ugodno govoril za obtožence, dasi so njegovi rojaki, je jasno.

Ogrska.

Pred meseci je nastal med vladarjem in madžarsko neodvisno stranko, ki ima večino v državnem zboru, spor radi volilne reforme in ogrske samostojne banke. Vladar je zahteval, naj se izvede volilna reforma na podlagi splošne in enake volilne pravice; temu so se upirali Madžari; neodvisna stranka pa je zahtevala, naj se razdeli državna avstro-ogrška banka, ki izdaja papirnati denar, v posebno avstrijsko in ogrsko banko. V to pa ni dovolil cesar. Zato je odstopila vlada, na čelu ji dr. Wekerle in Košut. Ker spora ni bilo mogoče poravnati, je vladar rešitev krize odgodil do jeseni ter poveril vlado do tega časa staremu Wekerle - Košutovemu ministrstvu.

Rusija.

Rusija je te dni praznovala 200 letnico bitke pri Poltavi. L. 1709 so Rusi pri Poltavi potolkli armado švedskega kralja Karla XII. Posledica te bitke je bila, da je Švedska prenehala biti velesila in da je na njeno mesto stopila Rusija. V proslavo tega pomenljivega dogodka so priredili te dni v Poltavi velike slavnosti, ki se jih je osebno udeležil car Nikolaj z vsemi velikimi knezi.

Vojna med Turčijo in Grško?

Pred leti se je prebivalstvo otoka Krete, ki je večinoma grške narodnosti, uprlo proti Turčiji. Nemirom so napravile konec velesile, ki so poslale na otok svoje posadke. Letos so te velesile sklenile, da bodo te posadke zopet umaknile. S tem je oživelo zopet vprašanje, ali naj Kreta ostane še nadalje pod Turško, ali se naj združi z bližnjo Grško. Kretske prebivalstvo in Grška delujeta na to, da bi se zadnje zgodilo, dočim se Turčija temu z vso silo upira. Spor se je v zadnjem času tako poostiril, da je turški veliki vezir Hilmi paša izjavil, da je vojna med Turčijo in Grško neizogibna.

Dopisnikom.

Uredništvo »Slovenskega Doma« vabi somišljenike v krog svojih dopisnikov. List bo zanimiv in bo vstrezal svojemu namenu, ako bo imel zadostno število sotrudnikov, ki mu bodo sporočali vsako novico, vsako zanimivo vest iz svojega okraja. Vsaka novica je zanimiva, kakor kaže že beseda sama, samo tedaj, ako je nova. Kdor torej hoče biti dober dopisnik, mora paziti na to, da vsako novico, vsako zanimivo vest nemudoma in brez odlaganja sporoči uredništvu. Vsako tako sporočilo bodi kratko in jedrnato, brez

vsake nepotrebne navlake. Papir, ki se rabi za takšna poročila, se sme popisati samo na eni strani, a ob robu je treba pustiti dva prsta širok prazen prostor za morebitne potrebne urednikove pripombe in popravke. Dopise je treba pošiljati uredništvu najkasneje do četrtega dopoldne, ker se pozneje došli dopisi ne bodo več mogli sprejemati v dotično številko. Ako se zahteva od uredništva kako pojasnilo ali odgovor na kako vprašanje, je treba pismu priložiti znamko za 10 vin. za odgovor. Ako kdo izmed somišljenikov želi kakršnegakoli pojasnila ali sveta, mu je uredništvo radevolje na razpolago.

Tolovajstvo v Kočevju.

»Slov. Narod« piše:

»Razbite šipe, s krvjo in s črnilom pomazana hiša slovenske posojilnice, so vidni znaki nemške olike Kočevjarjev.

Dan 6. t. m. ponovno kaže svetu, kako čuva v Kočevju oko pravice nepristransko in materinsko vse, ki se zatekajo v njeno okrilje...

Proti osmi uri zvečer je privpila trojica pijanih buršev po mestu in se je ustavila pred slovensko trgovino. V tem hipu je bil tudi že sotrudnik tvrdke Rom, radi napadov na posojilničnega tajnika Novaka že kaznovani Janežič na lieu mesta. Zapodil se je v slovensko trgovino, kjer je s priznano surovostjo zahteval od posestnika g. Peveca in njegovih sotrudnikov, da se odstranijo. Ker se je pred trgovino nabrala že velika družal, jim ni kazalo drugače nego se umakniti. Janežič je po trgovini neovirano razbijal in pobil vse šipe slovenske trgovine, medtem ko so zunaj drugi razgrajali ter z najhujšimi izbruhi surovosti ter s klici »Rache der Deutschen — wir werden euch die Gottscheer schon kennen lehren« navduševali množico, ki jim je viharno pritrjevala. Bil je vihar, da je bila groza.

V sosednji hiši, ne 200 korakov oddaljena je občinska pisarna, v kateri ima vedno opraviti vsaj en stražnik, a ni ga bilo na spregled. Drugega, ki ves dan postaja po Glavnem trgu, kjer stoji slovenska hiša, tudi ni bilo najti. Orožniška postaja je oddaljena dobrih 500 korakov, tako, da ima prost razgled po vsem trgu... vendar je prišel eden stražnik na lice mesta šele tedaj, ko je bilo že vse gotovo in se je eden najhujših razgrajacev že skril...

Ko so vendar končno orožniki peljali tri zločince v sodnijsko poslopje, jih je spremljala do 200 glav broječa množica obeh spolov z glasnim odobravanjem ter jih pozdravljala z urnobesnimi »Heil!...

Od septembra sem je slovensko imetje neprestano v nevarnosti. Neštetokrat so že Slovencem pobili šipe, zgodil se je celo

krvavi napad na posojilničnega tajnika Novaka, ki je bil težko ranjen in zgodili so se tudi že drugi krvavi napadi. Koder so Slovenci demonstrirali, niso še nikdar nobenemu Nemcu skrivili lasu, v Kočevju pa se gode telovajski napadi in težke poškodbe kar zaporedoma — gosp. Schwarz pa vlačič žandarje samo v Ljubljano, dogodki v Kočevju pa so mu menda nedolžne šale...

Razgled po Slovenskem.

r Zli duh slovenskega ljudstva je katoliški duhovnik in deželni odbornik dr. Lampe. Po poročilu »Slovenca« je rekel ta človek na zadnjem klerikalnem shodu v Ljubljani: »Take oslarije, kakor je bil 20. september, cesarja le izzivajo, da ne odpokličo nemškega deželnega predsednika.« Ljudski pregovor je, da bog hudobne ljudi zaznamuje. Če se o kom more to reči, trdi se lahko o dr. Lampetu, ki s svojim jezikom zastruplja slovensko ljudsko dušo. Tako kot govori in piše dr. Lampe, more govoriti in pisati le najzagrizenejši fanatizirani brezdomovinec.

r Kakšen Slovenec in Slovan je dr. I. Šusteršič? Predno je vlada zaključila zasedanje državnega zbora, so se nemški krščanski socijalci, katere je še nedavno tega vezalo debelo prijateljstvo z našimi klerikalci, pogajali z dr. Šusteršičem, da bi odnehal od obstrukcije. Načelnik kršč. socialne stranke dr. Lueger je bil pripravljen dovoliti v to, da se ministrstvo izpopolni ter se prepusti nekaj ministrskih sedežev »Slovanski enoti«, v kateri so zbrani napredni slovenski, klerikalni slovenski, hrvaški, srbski, vsi češki in gališki maloruski poslanci. Stavil je to ponudbo dr. Šusteršiču. Človek, ki ve, da je dr. Šusteršič vedno zatrjeval, da se bori proti vladi samo zato, da bi iz ministrstva spodil par nemškonacionalnih ministrov, bi mislil, da bo vodja klerikalne stranke z zadovoljstvom sprejel to ponudbo. Res, Šusteršič je bil pripravljen ponudbo sprejeti, toda le pod enim pogojem, da se vsi prosti ministrski sedeži prepuste njegovi stranki, ki je obstruirala. Ali ni to višek skromnosti? V »Slovanski enoti« je združenih okrog 150 slovanskih poslancev. Med temi je slovenskih klerikalcev samo 17 in med te bi se naj razdelili vsi prazni ministrski sedeži, drugih 133 slovanskih poslancev pa bi naj izšlo praznih rok! Tako je hotel Slovenec in Slovan dr. Šusteršič, čigar najvišje načelo je: vse za svojo malho. In zakaj je dr. Šusteršič storil to? Zato, ker se je bal, da bi na njegovo stranko ne odpadel noben ministrski sedež, ako bi se izpraznjeni ministrski sedeži prepustili »Slovanski enoti«. V tem slučaju bi se brez dvoma en ministrski stolček prepustil jugoslovanskim poslancem. Ker pa je »Jugoslovanski klub«, v katerem so zbrani slo-

venski napredni, hrvaški in srbski poslanci, večji, kakor klerikalni »Slovenski klub«, je bilo toliko, kakor gotovo, da bi bil prišel v poštev za ministra član »Jugoslovanskega kluba« Slovenec dr. Ploj ali pa Hrvat dr. Ivčević. To pa je hotel dr. Šusteršič za vsako ceno preprečiti in zato je raje razbil zasedanje državnega zbora. Vidite, takšen Slovenec in Slovan je dr. Šusteršič!

r Vse za kmeta! Klerikalni poslanci so izdali na svoje volilce oklice, v katerem hinavsko zatrjujejo, da so obstruirali in da je bilo zasedanje državn. zbora zaključeno zato, ker so se z vso odločnostjo zavzemali za koristi kmetov svojih volilcev. To je sleparstvo najhujše vrste! Že gori smo dokazali, da se pri obstrukciji ni šlo za ničesar drugega, kakor za to, da postane dr. Šusteršič minister. Dokaz tega dejstva, da se dr. Šusteršič pri pogajanjih zaradi opustitve obstrukcije ni niti z besedico zavzel za koristi slovenskega kmeta! Vidiš, slovenski kmet, kako ti sipljejo pesek v oči tvoji klerikalni osrečevalji!

r Vse za malho! V Št. Vidu nad Ljubljano obstoji takozvana Bitenčeva ustanova. Glavnica znaša baje okrog 160.000 K. Obresti te glavnice so po smrti dveh ustanovnikovih sorodnikov v celoti določeni za šentviško šolo. Del teh obresti se že sedaj porablja za šolo in zadostujejo za pokritje šolskih stroškov. Vsled tega Št. Vidčanom ni treba plačevati šolskih doklad. To pa ni prav škofu Antonu Bonaventuri, ki ima svoje zavode v Št. Vidu; poizvedeli smo, da se trudi doseči, da bi ves Bitenčev denar pobasal v svojo malho. Št. Vidčani pozor, ako ne, boste zopet plačevali visoke šolske doklade, škof pa bo užival Bitenčeve denarce!

Dolenjski novičar.

d Prestavljen je sodnik gosp. Ivan Vrančič iz Kostanjevice v Kamnik, na njegovo mesto pa pride sodnik iz Kozjega gosp. Franc Pečnik. Priljubljenemu gosp. Vrančiču in njegovi odlični rodbini želimo vso srečo na novem službenem mestu.

d Notarsko mesto v Kostanjevici je razpisano, ker je bil prejšnji notar od te službe odstavljen.

d Za župana pri Sv. Križu je bil izvoljen gosp. Franc Kerin ml., posestnik pri Sv. Križu in v Gadovi peči. V občinskem odboru sedi tudi nekaj pristašev narodno - napredne stranke.

d Odlikovanje. Sodni sluga E. Schmidt v Novem mestu je dobil povodom vpokojenja srebrni zaslužni križec.

Napredno politično in gospodarsko društvo za sodni okraj Kostanjevica je imelo ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 11. t. m.

Na občnem zboru sta govorila državni poslanec Ivan Hribar o političnem položaju, deželni poslanec dr. Ivan Oražen pa o pomenu in namenu organizacije za narodno napredno stranko. Njiju izvajanju so številno navzoči somišljeniki iz Kostanjevice in okolice poslušali z velikim zanimanjem in jih živahno odobrvali.

Nato so se vršile volitve društvenega odbora. V odbor so bili izvoljeni: Lavoslav Bučar, posestnik; dr. Albin Češark, zdravnik, oba v Kostanjevici; Ivan Malnarčič, nadučitelj pri Sv. Križu; Martin Volovec, posestnik v Št. Jerneju, Martin Radaj, posestnik v Čatežu; Fran Dolinar, posestnik v Veliki Dolini; Iv. Gliha, Anton Šavs ml., oba posestnika v Kostanjevici; za namestnike: Karel Trošt, nadučitelj v Št. Jerneju; Jos. Medved in Anton Košak, oba posestnika v Kostanjevici; za preglednike pa: Iv. Gerlovič, posestnik v Kostanjevici in Ivan Gantar, učitelj v Št. Jerneju. Društvu je pristopilo 63 članov. — Želim, da bi društvo marljivo delovalo in krepko uspevalo.

d Iz sodne službe. Sodnijski avskultant dr. Triller v Celju je premeščen v Novo mesto, a avskultant Kranjc pride v nemški Gradec. — Tako izrivajo Slovence iz Celja.

d Iz Metlike. Dne 4. t. m. se je vračal 52letni posestnik in bivši župan iz Spod. Lokvic št. 15 Šuklje proti domu. Na potu je srečal 22letnega Antona Rogana, ki je znan kot največji surovež. Ker je Anton Rogan, sicer zvest pristaš klerikalne stranke, preklinjal boga, mu je baje prisolil Šuklje zaušnico. Rogan je odšel nato v Kočevarjev vinograd, kjer je izpulil kol, potem pa je po ovinku pretekel Šukljeta in ga z vso silo vdaril dvakrat po levi strani glave, da se je pri drugem udarcu Šuklje zgrudil. Na tleh ležečega je udaril še nenkrat po glavi. Šuklje je bil takoj mrtev. Komisija je dognala, da je imel Šuklje vso levo stran glave zdrobljeno, da so mu gledali možgani iz nje. V možganih je bilo več ko 10 koščkov kosti. Spodnja čeljust pa je bila tudi zlomljena. S strahom opazujemo podivjanje belokranjskega ljudstva, odkar se z lece ne sliši nobena božja beseda več, marveč edino le sovraštvo, smrtno sovraštvo. — V Semiču, kjer je skoraj vse klerikalno, so vedni pretepi. Zadnjič so pa napadli celo orožniško vojašnico, pri kateri je bil eden fant do smrti zaboden. Potem pride zopet Marko Plesec, mlad fant, ki je nasprotnika naravnost zaklal in zdaj Rogan! Kdaj se pa sliši, da bi v Gradcu ali na Vrtni kdo koga ubil ali zaklal? In vendar ste ti dve občini do kraja svodomiselni, pa tudi človekoljubni.

d Iz Vač pri Litiji nam pišejo: V našem kraju se je nesreča skoro vdomačila. Toliko žalosti in solza, kakor v zadnjih dneh, že davno nismo prebili. V soboto

10. t. m. smo izročili večnemu počitku občne priljubljenega tržana Avg. Zarnika, trgovca na Vačah. Zapustil je soprogo s tremi malimi otroci. V zadnji pozdrav mu je pelo pevsko društvo »Struna«, pomnoženo s pevskim zborom iz Hotiča, tri žalostinke. Istega dne zvečer je nagle smrti preminula soproga našega neumornega e. kr. poštarja g. Janka Plaša. Blaga pokojnica je bila povsod priljubljena. Pretresljiv je bil jok deveterih otrok. Edina tolažba ubogemu očetu so vrli sorodniki pokojnice, ki so vzeli k sebi najmlajše otroke. — A nesreča še ni počivala. V torek 13. t. m. je vozil tukajšnji posestnik France Kračan, po dom. Praprotnik, deske iz Vač proti Hotiču. Ko je vozil po cesti pod kamenolomom, kjer streljajo kamenje za vravnavo Save, je počil strel in ubogemu možu je priletel težak kamen v nogo ter mu jo zlomil pod kolenom. V največjih mukah so ga prepeljali v deželno bolnico. Bog daj, da bi se skoro vrnil! — Pri streljanju kamenja, posebno ker se vrši komaj par metrov od ceste, bi moralo biti pač več pozornosti.

d Umrl je v Novem mestu bivši brivec I. Haman v bolnišnici v Kandiji. Pogreb se je vršil po protestantovskem obredu, ki je privabil mnogo radovednih gledalcev in poslušalcev. Udeležil se je pogreba tudi ljubljanski trgovec Hamann. Sprevod je vodil ljubljanski pastor.

d Umrl je 7. t. m. cerkovnik Ignacij Gerič iz Kostanjevice. Zanimivo je, da pokojnik kot cerkveni služabnik ni bil pristaš klerikalne stranke. N. v. m. p.!

— **Graščinska in občinska cesta iz Kostanjevice do Oštrea**, katero je tukajšnji okrajni cestni odbor sklenil sprejeti med okrajne ceste, se bode pričela popravljati najbrže že prihodnjo spomlad, ako bode deželni zbor kranjski v svojem jesenskem zasedanju sprejel tozadevni zakonski načrt. Ta cesta bode vsled bližnje hrvatske meje velikega pomena za cel sodni okraj, osobito pa za občine Kostanjevica, Šent Jernej in Sv. Križ.

Zadeva glede železnice Rogatec - Brežice - Kostanjevica - Novo mesto je že tako daleč dozorela, da se bode v kratkem izvršil glavni načrt te proge. Za napravo tega načrta bodo skupno prispevale vse prizadete občine na Kranjskem in Štajerskem. Ker ima, kakor vsaka javna naprava, tudi naša železnica dosti nasprotnikov, moramo o ostalih važnih sklepih železniškega odbora za sedaj še molčati.

Kmetijska podružnica v Kostanjevici namerava za letošnjo jesen naročiti večje množine umetnih gnojil. Tekom zime pa se bodo naročila umetna gnojila za spomladno gnojenje. Kmetovalci se že sedaj opozarjajo na to, da se bodo za prvo naročilo pravočasno zglasili. Pripomniti je, da se (izmed fosfornatih gnojil) jeseni gnoji s Tomasovo žlindro, spomladi pa s superfosfatom. Izmed kalijevih gnojil pa je me-

sto kajnita bolje rabiti 40% kalijevo sol in to spomladi, kakor v jeseni. Dušičnata gnojila pa je bolje rabiti spomladi. Cene vseh umetnih gnojil so razvidne v »Kmetovalcu«.

Nova trgovina v Novem mestu. Tvrka A. Kunc iz Ljubljane je otvorila v Novem mestu na Glavnem trgu zraven Ferlinčeve gostilne trgovino z narejeno moško in otroško obleko.

V Novo mesto je prestavljen kot vodja zemljiške knjige Karol Zupančič, do sedaj višji oficijal v Radečah. Vpokojeni zemljknižni ravnatelj Sobothy se preseli v Šiško pri Ljubljani.

Belokranjska železnica je popolnoma obstala. Merijo jo čez Stražo na Laze in Kumpmatl ter je skoraj gotovo, da bo železnica tod tekla. Za Novo mesto bi bil to hud udarec, pa tudi Slovence bi se s tem odrinilo, ker bi se železnica po možnosti približala ozemlju črnošnjiških Kočevarjev. Ima menda knez Auersperg roko vmes pri tej stvari. — Skoraj že bode dve leti, odkar letajo inženirje in njih hlapci po Belokrajini. Posebno Rožni dol in Semsko goro so si najbolj privoščili. Pa od železnice le ni ne duha in sluha. — Koliko gozdov so že posekali in koliko škode po trtju naredili, pa kakor se kaže, bode vse zastonj. Sedaj merijo za predor. Pod Prelogi v Rožnem dolu bi naj šel v zemljo in sredi Semske gore pod Smukom bi prišel na svetlo. Potem nad Gorenci in Kotom na Črnomelj, Gradec v Metliko.

— Letos nam bode silno veliko vinskega pridelka ostalo v Belokrajini, ker smo tako oddaljeni od prometnih zvez. Cena mu je sedaj 10 kr. za liter, pa še novo zopet lepo kaže.

Na zadni sejem v Semiču je bilo prignanih okrog 1200 glav goveje živine. Kupčija je bila dopoldan slaba, popoldan srednja.

Iz Pribiš v Rožnem dolu. Z veseljem pozdravljamo prebivalci zapuščenega Rožendola novo slovensko Ciril in Metodovo šolo, katero bode še letos družba gradila v Rožnem dolu. Saj je pa tudi že zadni čas. Naši ubogi otroci morajo v najhujši zimi hoditi po dve uri daleč v šolo, kaj pa še oni iz Potokov in Brezja. Če bi naša semška občina imela kaj smisla za blagor svojih občanov, bi se bilo to že davno zgodilo.

Košnja v Belokrajini je končana. Krme je radi lanske in letošnje suše polovico manj ko lani. Kaj bomo ubogi kmetje počeli? Usmilite se nas, gospod dr. Lampe!

Pretep v Smolenji vasi. V Smolenji vasi sta pila pri Francetu Zagore France Seničar in Miha Sladek. Ko sta postala oba »sladka in ginjena«, sta se začela pretepati. Slabejši Sladek pa je sunil Seničarja z nožem nad zatilnik in mu je prizadejal precejšnjo poškodbo. Seničarja so

prepeljali v bolnico v Kandijo, kjer je prišel čez dolgo časa iz nezavesti, v katero je prišel vsled pijanosti.

d Uboj v Železnikih pri Metliki. Dne 15. junija je iz malenkostnega razloga prerezal 16letni Marko Plesec iz Železnikov št. 10, vrat 15letnemu Janezu Obermanu iz Vidošičev št. 13, da je slednji takoj izkrvavel in umrl. Pač lepa mladina to! Veliko je kriva obilica vina. Vseposod točijo vino pod vejico po slepi ceni. Ljudje mnogo pijo ter imajo velik del pretepev na vesti točilnice pod vejico.

d Surov katehet. Evo nečuvenci slučaj, ki se je zgodil v Metliki, da je namreč ondotni katehet tako bestijalno pretepel nekoga učenca, da ima vse polno ran. Dostaviti je temu še, da je kaplan nato neprestano nadlegoval mater poškodovanca, naj ga ne naznani. (Slučaj »Neže« je sličen.) Mati se je naposled vdala in je kaplanu odpustila. Kaj pa bo storila oblast? Ali je res takim kaplanom v šoli vse dovoljeno? Zadrževamo natančne preiskave in da se ta katehet odstrani.

Na cesti umrl. Kar po sili je vzela žena iz kandijske bolnice svojega na smrt bolnega moža, dobro poznanega Bera iz Toplic pri Šmarjeti, ter ga je odpeljala na vozu proti domu. Pred Jakšeto gostilno pa ji je začel umirati na vozu. Prižgala mu je svečo in ga odpeljala domov. Ber je imel dosti denarja, prijateljev pa malo.

Nesreča. Ko je dne 27. junija peljal posestnik Janez Stariha iz Osojnika, v malnico pod Krupski grad, se mu je vsled silno strme poti prevrnil voz in Stariha je tako nesrečno pod njega pal, da je zadobil težke notranje poškodbe in dva dni po tem pri svoji hčeri v Semiču umrl. Pokojnik je bil po celi Belokrajini in pa tudi po Dolenskem dobro znan radi svoje kupčije s presiči.

d Nesreča. V usnjarni v Šmartnem pri Litiji si je 19letni posestnikov sin Jožef Kolar zlomil levo nogo in so ga prepeljali semkaj z vlakom, od južnega kolo-dvora pa z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Gorenjski novičar.

g V Kamni gorici obstoji že dalje časa odsek radovljiškega »Sokola«. Odseku je pristopilo že toliko za sokolstvo vnetih mladeničev, da se je nadejati, da se odsek kmalu preosnuje v samostojno sokolsko društvo.

g Sokolska slavnost v Radovljici. Preteklo nedeljo je razvil mladi, a čili radovljiški »Sokol« svojo zastavo. Na slavnost so prihiteli gostje z vseh strani slovenske domovine. »Sokolov« samih je bilo nad 500. Iz Ljubljane je pripeljal poseben vlak nad 600 gostov. Slavnostno razvitje zastave se je izvršilo na mestnem

trgu. Kumica je bila ga. dr. Vilfanova. Došle goste je pozdravil starosta dr. Vilan, ki je v jedrnatem govoru orisal pomen in namen sokolske organizacije. Popoldne se je vršila na slavnostnem prostoru javna telovadba in ljudska veselica. Slavnosti se je vdeležilo veliko zavednega kmetskega ljudstva, ki mu je zlasti ugajala vzorna javna telovadba. V srcu marsikaterega mladeniča se je rodila želja, pristopiti »Sokolu«. Ako bi sokolska slavnost v Radovljici ne imela nobenega drugega uspeha kakor tega, da je vzbudila med kmetskim ljudstvom zanimanje za sokolstvo, že to lahko služi prirediteljem te slavnosti v zadoščenje. S to vspelo prireditvijo seveda niso zadovoljni klerikaleci. Ker o slavnosti sami ne morejo ničesar slabega pisati, so segli po nečednem orožju obrekovanja. »Slovenec« namreč piše, da so gostje po gostilnah, ker je bil dež, pač jedli in pili, nobeden pa se ni brigal za to, da bi bil tudi plačal. Takšna pisava je poštenih ljudi nevredna in se obsoja sama.

g V Kropi je več navdušenih mladeničev osnovalo sokolski odsek. Člani tega odseka že pridno telovadijo in upati je, da se jim v kratkem pridruži lepo število za vse lepo in dobro vnetih mladeničev. Naj bi se iz tega odseka skoro razvil krepak »Sokol«.

g Na Bledu je letos razmeroma mnogo tujcev, dasi je vreme skrajno neugodno. Največ je bratov Čehov, a tudi drugih Slovanov je lepo število. Vest o krasoti Bleškega jezera je prodrla celo v daljno Bolgarsko. Prišel je namreč semkaj profesor Gabenski iz Sofije, glavnega mesta Bolgarske. Profesor Gabenski se ne more načuditi lepoti Bleda in njegove okolice. Največ tujcev je v slovenskih hotelih »Triglav«, »Evropa« in pri Petranu. Vsi ti gostje so z malimi izjemami Slovani. Tako je prav! Svoji k svojim!

g Vasica Grad pri Bledu, ki je lani do tal pogorela, je letos malodane že na novo zgrajena. Mesto revnih s slamo pokritih in le deloma zidanih hišic, so izrasle iz tal lične zidane in z opeko krite hiše, podobne vilam. Vas je sedaj podobna malemu mestecu.

g »Ljudski dom« so v nedeljo blagoslovili v Kranju. Zgradil ga je znani dekan Anton Koblar, seveda ne s svojim denarjem. Te klerikalne prireditve se je baje vdeležilo več naprednih Kranjčanov z županom Šavnikom na čelu. Ako je vest resnična, je ne moremo odobravati. Kdaj so se pa še klerikaleci vdeležili kake narodne prireditve?

g V Kamniku priredi tekom tega meseca shod »Slovensko obrtniško društvo«. Na shodu bodo govorili o obrtniških zadevah razni strokovnjaki. Obrtnike iz Kamnika in okolice že danes opozarjamo na ta velevažni shod. Želeti bi bilo, da bi se v Kamniku in v občeh v kamniškem

okraju priredilo tudi par političnih shodov, zakaj Kamnik spada žal med tiste okraje, kjer je politična zavest še zelo malo probujena.

Notranjski novičar.

Je li mogoče, da nameravajo planinskinemškutarji meseca avgusta prirediti pod vodstvom prof. Dragotina Schrautzerja v Planini veselico v prid društvu »Schulverein«? Gospodje, to vam resno odsvetujemo! Bodite zadovoljni, da vas pustimo v miru. Dosedaj smo vaša izzivnanja mirno prenašali, to predrznost pa vam bomo na prav dostojen način zavrnil. — Končno čutimo dolžnost, da opozorimo nekatere »narodne« dame iz Planine, naj se nemškutarskih veselice ne udeležujejo več!

Kmečka hranilnica in posojilnica v Matenji vasi, reg. zadr. z neom. zav., ki je začela poslovati dne 5. aprila 1908, je imela koncem leta 1908 45 članov. Denarnega prometa je bilo v tem času K 126.895-96. — Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ ter daje posojila na hipoteke po $5\frac{1}{2}\%$ ter na osebni kredit po 6%. Dobro se je obnesla tudi otroška hranilnica »Čebelica«, 17 vložnikov je naložilo 112 K gotovine.

Veselica pevskega društva »Javornik« v Matenji vasi, pri gosp. Durjavi je imela navzlic rovarenju precejšnji gmotni in moralni uspeh. Pesmi so ugajale in par so jih morali pevci ponoviti. Uspeh prireditve so še povečali pevci iz Postojne ter neutrudni oddelek mešanega zbora iz Oreška. Enim, kakor drugim iskrena hvala! Nabralo se je tudi nekaj za »Odvado« in kočjo na Nanosu. Da ima tudi nas naprednjake Bog rad, pokazalo je krasno vreme na dan veselice, dasi je prej 14 dni vsak dan deževalo.

Trnje. Semkaj je prišel nek zaradi hudodelstva v zapor obsojeni delavec iz Zaloga pri Postojni. Hotel se je usmrtiti in je zlezal na visoko smreko v trnskem gozdu ter skočil z nje. Poškodoval se je, toda ostal je pri življenju. Trnjani so ga na kresni večer naložili na voz ter zapeljali k ženi in otrokom v Zalog.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral rodoljub med prijatelji obojega spola v Kilovčah 6 K. Iskrena zahvala! Živeli zavedni in požrtvovalni slovenski rodoljubi!

n Na Vrhnikih prirede društva bodoče ljubljanske sokolske župe v nedeljo, 18. t. m. sokolski zlet. Javna telovadba in ljudska veselica bo na travniku poleg kolo-dvora. Iz Ljubljane bo vozil poseben vlak. Slovensko kmetsko ljudstvo iz vrhniške okolice, udeleži se te narodne prireditve!

n Sadna kupčija na Vipavskem je letos prav slaba. Letošnje leto so prav dobro obrodile češnje in marelice, a kmet bo

le malo denarja prejel za sadje, ker prekupei po prav nizki ceni kupujejo sadje.

n **Državna cesta**, ki veže Logatec z Ajdovščino je zadnja leta v prav slabem stanju. Skrajni čas je, da stavbne oblasti potrebno ukrenejo, da se bode bolje popravljala in bolj nasipala z gramozom ta starodavna zgodovinsko važna cesta, kajti vozni promet je ravno na tej cesti skozi celo leto jako živahen.

n **Šol nam dajte!** Na Kovku nad Vipavo je nad 80 otrok, ki ne obiskujejo nika-ke šole. Skrajni čas je, da se tudi na Kovku ustanovi šola, saj ravno tako tudi kmetje iz Kovka davke plačujejo, kakor drugod. — Za one vasi, ki so ob gorovju Kovka, ki spadajo pod Goriško, je ustanovila goriška dežela dve šoli in sicer dvorazrednico na Dolu in enorazrednico na Otlci, le vas Kovk, ki je na Kranjskem je brez šole.

Ameriške novice.

a **Američani proti ljubljanskemu škofu.** Dnevnik »Glas Naroda« poroča, da je ameriški slovenski škof Stariha zavzel isto stališče napram ljubljanskemu škofu, kakor vsa ameriška javnost ter rekel Bonaventuri: »Ne hodi v Ameriko!« List pripominja k tej vesti: V tem nasvetu, ki prihaja od našega ameriškega škofa, ki se mudi sedaj v škofiji Bonaventure, pa vidimo zopet dokajšnjo blamažo onih, ki so v nekem lističu stekali: »Kaj bodeta dejala naša škofa Stariha in Trobec, ko izve-šta, da je le 28 slovenskih duhovnov podpisalo famozni protest?« . . . — Rojakom onstran Atlantika pa želimo, da bi imeli takega škofa, kakršen je Stariha; potem bi ne prihajal v Ameriko beračit in tudi nepotrebnih zavodov bi ne bilo na Sloven-skem. In kar je glavno: ljubljanski škof bi ne imel 4 milijone kron dolgov . . .

a **V premogokopu Bosemer v Ameri-ki** se je ponesrečil Ant. O r a ž e n iz Trnja pri Št. Petru. Odtrgala se je v rovu plast kamenja in ga težko poškodovala. Sedaj leži v bolnici Connelville Pa. Ker ni bil pri nobenem podpornem društvu, je brez denarja in prepuščen usmiljenju dobrih src.

a **Slovenski notar.** V Clevelandu ima notarsko pisarno Slovenec Fran Rus. — Opravlja vse notarske posle, kakor pri nas notarji, zraven pa tudi zavaruje poslopja in pohištvo proti ognju. Pisarno ima neprestano odprto od 8. zjutraj do 9. zvečer. Njegov prednik je bil tudi Slovenec: Ant. Klinec.

a **Smrtna kosa.** V Mc Quinu v Coloradu je umrl Janez Knez iz Šungerja, občina Sv. Križ, okraj Krško. Bil je dlje časa bolan. Zapustil ni nobenega premoženja. — V La Salle je 1. junija umrl Martin Klemenc, doma iz Oštreca pri Kostanjevici. Imel je pljučnico. Zapustil je precej de-

narja. Bajje je napravil oporoko ter volil ves ta denar za pogreb, za maše in duhovnikom. Opozarjamo na to sorodnike.

a **Poroke.** V La Salle se je poročil Zvonko Kralj z gospodično Franjo Drobnič, Rado Marc pa z gospodično Ano Cunk V Jolietu sta se poročila Janez Jontes in Marija Vesel ter Alojz Brule in Marija Pušnik.

LISTEK.

Materinski naš jezik slovenski.

Če te je kedaj usoda zanesla v beli svet, boš vedel, kako ti je srce radosti trepetalo, ko si slišal v tujini, daleč od rodne svoje grude, sladko svojo slovensko govorico. Zdelo se ti je, kakor da bi zasijalo solnce lepše, kakor da bi zažuboreli potoki milejše, ko je zazvenela v tujini govoricca, katere te je učila dobra mati v otroški zibeljki. To je čarobna moč materinskega jezika!

V daljnem svetu, v tujih zemljah daleč od doma srečaval si mnogo ljudi. Slišal si vse te ljudi, da govore v svojem jeziku. Slišal si govoriti Nemce nemški, Lahe laški, Angleže angleški. Mi Slovenci imamo svoj jezik, ki ga imenujemo slovenski. Kdor čuje našo govorico, bo vedel takoj, da smo Slovenci. Po ničemer drugem na svetu ne spoznajo tujci, ki prihajajo k nam, da smo Slovenci, kakor ako slišijo, da govorimo lepi naš jezik slovenski. In ta jezik je tako krasen, tako mil in blagodnež! Tujci, sovražniki naši, ki prihajajo k nam, pravijo to, in učenjaki, ki poznajo našo govorico, uče tako.

A to čutimo tudi mi sami. Zato ne moremo umeti onih, ki zametavajo svoj jezik, ki ga zaničujejo in ki se sramujejo pred svetom priznati, da govore slovensko in da so Slovenci. To so izmečki, to so narodni odpadniki, ki niso vredni, da jih nosi domača zemlja in da jih ogreva žarko solnce. Takšne izrodke, Slovenec, zaničuj in preziraj! Kdor se sramuje jezika, ki ga je naučila skrbeča mati, ta ne zasluži tvojega prijateljstva in spoštovanja, marveč samo tvoje zaničevanje.

Slovenski jezik, to je rodni tvoj jezik, to je jezik, ki ga govoriš, jezik, v katerem ti pišem, to je materinski tvoj jezik.

Materinski jezik se imenuje zato, ker te ga je naučila tvoja mati, ker so bile prve besede, ki si jih spregovoril, besede slovenske govoricce.

In če greš v beli svet, našel boš povsodi ljudi, ki govore tvoj jezik ali jezik podoben tvoji govoricci. Vidiš, to so tvoji rojaki Slovenci, to so tvoji bratje Slovani. Na Štajerskem in Koroškem, na Goriškem in v Trstu, v Istri, v Reziji na Laškem, v Medmurju na Ogrskem in v daljni Ameriki, povsodi žive ljudje, ki govore slovenski jezik, to so tvoji najbližnji bratje.

Tvoji bratje po krvi in jeziku so tudi Hrvati, Srbi, Bolgari, Čehi, Slovaki, Poljaki in Rusi. Ti so Slovani in k ti veliki slovanski rodbini spadamo tudi mi Slovenci.

V prastarih časih, v sivi prošlosti smo bili vsi skupaj en velik narod in govorili smo vsi eden in isti jezik.

Kakor se otroci iz ene hiše razmnože in razidejo po svetu, tako so se razmnožili in razšli po svetu tudi slovanski narodi. Vsak izmed njih si je našel svojo domovino in razvil svoj jezik. Ker smo bili Slovenci v starih časih z vsemi temi slovanskimi narodi ena celota, ker se po naših žilah pretaka ena in ista slovanska kri, zato so nam vsi ti slovanski narodi bratje in ljubiti jih moramo, ker nam to veleva že narava. Najbližji in najdražji nam seveda morajo biti naši bratje širom slovenske domovine, zakaj veže nas vse nerazdružna vez ene krvi, enega srca in enega jezika. Poldrugi milijon je nas Slovencev doma in raztresenih širom božjega sveta. Ni nas mnogo, ni nas kot listja in trave, a ravno zaradi tega moramo tem bolj ljubiti svoj jezik in rodno svojo zemljo.

Ako veliki narodi ljubijo svoj jezik, čeprav niso v nevarnosti, da bi ga jim kdo oropal, koliko bolj moramo mi mali Slovenci ljubiti in čuvati svoj jezik, po katerem stegajo pohlepne svoje roke sovražniki z vseh strani!

Ā ne samo zaradi tega ga moramo ljubiti!

Ljubiti ga moramo zato, ker je dar božji. Ljubiti ga moramo, ker je to govoricca, ki je ni lepše in milejše pod solncem božjim, ljubiti ga moramo, ker smo ga z maternim mlekom vsesali vase in ker bo zadnja naša beseda, ko bo nam smrtni angel zatisnil trudne oči, slovenska.

Zato čuvajmo in branimo svoj materinski jezik slovenski, bodimo ponosni nanj in ne dajmo ga nikjer, nikoli in od nikogar zasramovati! Bdimo vedno budno na braniku za pravice milega našega slovenskega jezika!

Prve naše besede, ki smo jih spregovorili kot otročiči, so bile slovenske in slovenske bodo tudi naše zadnje besede, ko bomo na veke zatisnili svoje utrujene oči. Za nami bodo otroci naši v istem milem materinskem jeziku molili za naše duše in v grobu bo nam lažje, ko bo nad gomilo kipela v nebo molitev v prelepem našem slovenskem jeziku.

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Mesto „Notranjca“, „Belokranjca“ in „Našega Lista“ dobivajo vsi tisti, ki so plačali naročnino za te liste,

„Slovenski Dom“!

Trpežni folc

navadno strešno opeko „kavljar“ in zidno opeko izdeluje ter ima v zalogi

Karel Jelovšek 27 5—1

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniku.

Največja zaloga navadnih do najfinejših otroških vozičkov

36 25—1 in navadne do najfinejše

žime.

M. Pakič

v Ljubljani.

Neznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Dimnikarskega pomočnika

ob dobri plači išče

Sovrenc Žejn, dimnikar v Šturijah št. 66,

pri Ajdovščini. 39 1 1

Restavracija

pri

„Zlati kapljici“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

priporoča slavnemu občinstvu

svojo izbornu kuhinjo, naravna vina in pivo.

Zmerne cene in točna postrežba.

Lepi, prijazni prostori, krasen vrt itd.

Za obilen obisk se priporočata

38 10—1 **Leopold in Alojzija Tratnik.**

Posojilnica v Črnomlju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

daje posojila po 5% in 5 1/2,

na osobni kredit tudi po 5 1/2%

in jih izvršuje kar najhitreje in najceneje.

Hranilnim vlogam daje 4 1/2% obresti,

ki se pripisujejo s 1. januarjem h glavnici ne da bi stranka morala knjižico predložiti; tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojilnica ima 1502 zadruženika, svoj lastni dom in preko 1.600.000 K hranilnih vlog.

Rezervni zaklad znaša 42.000 K.

Denar se lahko tudi po pošti pošilja in vzdiguje.

Naslov: „Posojilnica v Črnomlju“.

32 6—1 **Načelstvo.**

Napredna gospodinja dandanes ne more izhajati v svojem gospodinjstvu brez Pekatet.

25 19—1

Prva češka

splošna delniška družba na zavarovanje na življenje v Pragi ima svoje glavno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu. Ta družba zavaruje na življenje po najnižjih cenah in po najugodnejših pogojih.

30 6—1

Mlekarska zadruga v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

ima vedno v zalogi 23 25—1

polnomastni in polmastni emendolec ter polnomastni in polmastni trapist:

emendolec kg	K 1.60	polemendolec kg	K 1.30
trapist . „	„ 1.80	poltrapist . „	„ 1.60

Staro znana

vinska trgovina

Janko Vilar

v Dobu pri Ljubljani

priporoča 19 3—1

strogo zajamčena vina iz najboljših dolenskih, štajerskih in goriških gor.

V korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“

češko pivo

Češke delniške pivovarne v Č. Budejevicah

Zalogi za Notranjsko:

Postojna, Trnovo

na Kranjskem.

Poštarne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v hiši št. 1 (pri Tomanu)

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 1/2% od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25—1

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izven praznikov.

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“ priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnice

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.

Svoji k svojim! 20 52—1

Singer „66“ Singer najnovejši in najpopolnejši šivalni stroj. šivalne stroje dobite samo po naših prodajalnicah.

Singer Ko. del. družbe za šivalne stroje

Kočevje

29 14—1

Glavni trg števil. 79.

Deset zapovedi za kmetovalca in deset zapovedi za zdravje

lepo tiskanih, prav zastoj in franko po pošti dobi vsak, ki piše ponje od lekarnarja

Trnkóczyja v Ljubljani, zraven rotovža. 33 25—1

Prvi slovenski pogrebni zavod

se priporoča slavnemu občinstvu

za ureditev pogrebnih sprevodov v Ljubljani in na deželi po nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri 21 12—1

Franc Vidali

Ljubljana

Prešernova ulica.

Josip Turk

lastnik prvega slovenskega pogrebnega zavoda.

Restavracija „Aurovih dedičev“ v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12

priporoča svojo staroznano restavracijo.
Izborna kuhinja, pristna domača vina.

Priznano dobro

narodno pivo iz pivovarne „Auerjevih dedičev“.

Za obisk se občinstvu priporoča

34 1—1 Matija Pikel, restavrater.

Razpis.

Za zgradbo „Zadružnega doma“ v Moravčah se bodo oddala

zičarska, tesarska in mizarska dela.

Pismene ponudbe naj se vpošljejo do 20. julija t. l. podpisanemu načelstvu.

Načrti in pogoji se zvedo vsak dan v zadržni pisarni v Moravčah št. 1.

Načelnštvo si pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudene cene, oziroma tudi razpiše novo ponudbeno razpravo.

24 1—1

Načelstvo posojilnice in hranilnice v Moravčah
dne 6. julija 1909.

Zastopnik ^{28 11—1}

valjčnega mlina Vinka Majdiča iz Kranja Slavoj Jenko ima zaloge za odjem na debelo v Trnovem in Podgradu.

Trgovci! „Svoji k svojim“.

Preklic.

Prekličem žaljive besede, s katerimi sem neopravičeno predbacival gosp. Ivanu Jurca st. iz Gorenj št. 5 nepoštenje ter izjavim, da je le-ta vsega spoštovanja vreden mož.

5 1—1

Anton Magajna.

Splošno kreditno društvo

r. z. z o. z.

v Gosposki ulici št. 7 ^{1 8—1}

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun in jih obrestuje s 1. julijem 1909 po $4\frac{3}{4}\%$ brez odbitka rentnega davka; eskomptira menice in daje posojila na osebni kredit po $5\frac{1}{2}\%$ do $6\frac{1}{2}\%$.

Lastno premoženje znaša v deležih in zakladih	K	179.765-55
Skupna aktiva		1.242.166-77
Denarni promet v letu 1908		6.296.087-46

Hotel „Ilirija“ v Ljubljani,

Kolodvorska ulica št. 22, 3 minute od južnega kolodvora.

Priporoča svoj hotel in restavrant.

Lep, senčnat vrt.

Udobno in moderno opremljene sobe za tujce.

Izvrstna kuhinja in pristna domača vina.

Cene zmerne — postrežba točna.

Slavnemu občinstvu se vljudno priporoča

35 1 1

M. NOVAK, hotelirka.

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Köhlerjeva cementna strešna opeka z zarezo

v veliki zalogi jo ima

edini izdelavatelj za slovenske dežele

Ivan Jelačin na Glincah pri Ljubljani.

Ravnotam se dobi tudi navadna cementna opeka brez zareze v najboljši kakovosti. ^{11 6—1}

Vprašanja je nasloviti na Ivan Jelačin v Ljubljani.

Ljubljana **Josipina Herrisch** Židovske ul. 7.

priporoča svojo bogato zalogo

moških, ženskih in otroških čevljev

najnovejše oblike, zelo trpežne ter elegantne fasone, rjave in črne prave ameriške čevlje

37 25—1 za gospode in gospe.

Zunanja naročila točno.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manufakturne trgovine
priporoča ^{13 12—1}

klobuke in slamnike

čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike itd.

Blago imam solidno, cene zmerne.

Postrežem točno.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoldne.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osebni kredit po 6% . ^{2 25—1}

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

<h2>Lenasi & Gerkman</h2> <p>trgovina 8 1-1</p> <p>suknenega in modnega blaga</p> <p>se priporoča</p> <p>Ljubljana Stritarjeva ulica 4.</p> <p>Solidne cene in točna postrežba.</p>

Slovenci! Slovenke!

Svoji k svojim!

Pred nakupom
jesenskega in zimskega blaga
se Vam priporoča
slovenska trgovina pri
sv. Cirilu in Metodu
v Ljubljani 10 12-1

Lingarjeva ulica. Nasproti loterije!

Velika zaloga najnovejšega blaga za
moške in ženske obleke.

Največja izber satenastih, volnenih ter svilnatih rut.
Ob potrebi spomni se vsak na to trgovino.

Vse ostalo letno blago poproda se po znatno nižani ceni!

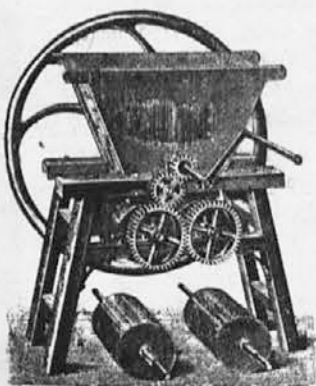
Prva narodna veletrgovina z železnino

Fr. Stupica v Ljubljani

Marije Terezije cesta 14 18-1

priporoča svoje izvrstne

brane, pluge, ameriške kosilne
stroje, slamoreznice, mlatilnice,
čistilnice, motorje, železne blagajne,
kuhinjsko opravo, štedilnike, peči,
kakor tudi želez-
niške šipe, tra-
verze, cement in
sploh vse stavbne
potrebščine,
trombe, cevi in
tehtnice.

Nizke cene!

Točna postrežba, solidno blago!

*
Popravila in preobleke točno
in ceno.

Popravila in preobleke točno
in ceno.

Najcenejše solčnike in dežnike

domačega izdelka priporoča 12 25-1

Josip Vidmar

— v Ljubljani —

Pred Škofijo 19,

Stari trg 4,

Prešernova ulica 4.

Št. 45.

Razpis.

Na petrazredni ljudski šoli v Postojni je popolniti s 1. septembrom t. l. mesto šolskega sluge z letno plačo 600 K, s prostim stanovanjem in prosto kurjavo.

Prošnje je vlagati semkaj do 15. julija.

Prednost imajo tisti prosilci, ki so večji vrtnarstva in godbe. 18 3-2

Krajni šolski svet v Postojni

dne 22. junija 1909.

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg št. 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno! Postrežba točna! 26 25-1

Pozor krčmarji!

Kadar kupujete vino ali rakijo ali ob času zorenja grozdja, se Vam priporočam. Stanujem v Poreču že mnogo let in poznam popolnoma tukajšne razmere **glede dobrih in manj dobrih vin** in se zatorej priporočam vsem krčmarjem, naj se zanesljivo obračajo name pisмено ali ustmeno, ker posredujem v vseh razmerah.

Martin Sreboth, trgovec

Poreč, Istra.

17 7-1

Prva slovenska trgovina

Pevc & Koželj

v KOČEVJU, v hiši slovenske „Kočevske posojilnice“

Manufakturno, galanterijsko in specerijsko blago

na debelo in drobno.

Zaloga moke V. Majdiča ter zaloga železnine.

31

25-1

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{4}$ % na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 $\frac{1}{2}$ leta. Kdor plačuje 6% izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo.

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači

v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici št. 3.

7 25-1

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani, Stritarjeve ulice.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun

po **4** $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ čistih,

eskontuje menice, devize, čeke, vaglie, kupuje in prodaja tuji denar, zlasti ameriške dolarje.

Nakazila v Ameriko in druge dežele izvršuje najceneje in najhitreje.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (srečke, rente).

Daje bančno-strokovne nasvete popolnoma brezplačno.

Delniška glavnica 3.000.000 K, rezervni zaklad 350.000 K.

Podružnice v Splitu, Celovcu in Trstu.

3 25-1

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali zaobrt, kakor poljedelske in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro galico, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd.

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenjskih, istrskih, dalmatinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in hitro postreže.

2 54-1

Kolinska tovarna za kavne primesi

v Ljubljani

priporoča slovenskim rodbinam

Kolinsko, Zvezdno

15 1-1

in

Ciril Metodovo cikorijo.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon št. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908
denarnega prometa

K 71,417.344·75

upravnega premoženja

K 17,519.983·93.

Obrestuje hranilne vloge

po **4¹/₂ %**

brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od
dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne
31. decembra 1908

kron 17,102.911·27.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄% z
1¹/₂% na amortizacijo ali pa po 5¹/₄%
brez amortizacije. Na menice pa po
6%. Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

6 25-1